

Posudek vedoucího diplomové práce

Diplomant: Bc. Barbara Majovská

Téma a rozsah práce: Právní režim ochrany biodiverzity mořského dna za hranicemi národní jurisdikce

Předložená diplomová práce má celkový rozsah 72 stran, z toho 57 stran vlastního textu. Výklad je kromě úvodu a závěru rozdělen do tří částí (vzhledem k číslování úvodu se jedná o části dvě až čtyři). Autorka se v nich věnuje vymezení základních pojmů spojených s biodiverzitou mořského dna, právnímu režimu ochrany mořského dna a jeho biodiverzity a současné diskuzi a přípravě nového právního nástroje zaměřeného na tuto část mořského prostředí. Práci doplňují seznam použitých zdrojů a povinné součásti (abstrakty, klíčová slova).

Datum odevzdání práce: 3. září 2017

Aktuálnost (novost) tématu: Téma, které si autorka pro svou práci zvolila, není zcela nové; problematikou ochrany biodiverzity za hranicemi národní jurisdikce se státy na nejvyšší úrovni systematicky zabývají minimálně od roku 2006, kdy se poprvé sešla neformální pracovní skupina založená na základě rezoluce Valného shromáždění OSN A/RES/59/24 (*Ad Hoc Open-ended Informal Working Group to study issues relating to the conservation and sustainable use of marine biological diversity beyond areas of national jurisdiction*). Ještě déle se ochraně biodiverzity v mezinárodních mořských prostorech věnuje zahraniční odborná právní literatura. Aktuálnost tématu však spočívá v posunu, k němuž došlo v roce 2015 přijetím rezoluce Valného shromáždění OSN A/RES/69/292, jíž státy rozhodly o vytvoření zvláštního právního nástroje v rámci Úmluvy OSN o mořském právu (UNCLOS) specificky věnovaném této problematice. Téma lze též označit za nové z hlediska jeho zpracování formou diplomové práce na PF UK.

Náročnost tématu: Pro zpracování tématu je nezbytná orientace v řadě dokumentů mezinárodního práva závazné i doporučující povahy, stejně jako znalost věcných souvislostí problematiky (biodiverzita mořského dna a zdroje jejího ohrožení). Zároveň však k tématu – díky jeho zajímavosti (nejen) z právního pohledu – existuje velké množství odborné právní literatury, byť až na výjimky zahraniční. Téma proto celkově považuji za středně náročné.

Hodnocení práce: Hodnocení předložené práce pro mě není snadné. Přestože se jedná o individuální téma, které si se mnou autorka dohodla a je mi osobně velmi blízké, práce se mnou nebyla nijak konzultována a byla odevzdána, aniž bych měla možnost se k ní vyjádřit. Vzhledem k tomu, že jsem finální podobu práce neměla možnost ovlivnit, budu ji hodnotit, jako bych byla jejím oponentem.

Z formálního hlediska nemám k práci závažné výhrady. Je psána srozumitelným stylem (být je na mnoha místech zřejmé, že autorka překládá z cizojazyčného originálu), má dobrou grafickou úpravu, odkazy na použité zdroje jsou úplné a počet překlepů a pravopisných chyb v normě. Drobnou připomínku směřuji k výrazu „korál“, který autorka chybně používá v neživotné formě (str. 19) a ke zkráceným názvům „Úmluva UNCLOS“ a „Úmluva CITES“, které jsou nelogické, neboť obě anglické zkratky (mimochodem běžně používané i v českém prostředí) již výraz „úmluva“ zahrnují.

Co se týká obsahu práce, již její struktura dle mého názoru není zvolena šťastně, a to zejména v části třetí, věnované právnímu režimu ochrany mořského dna a biodiverzity mořského dna, která je přitom z hlediska pojednávaného tématu stěžejní. Autorka postupně charakterizuje několik úmluv a principů a pokouší se o analýzu jejich relevance pro biodiverzitu mořského dna, s výjimkou konceptu společného dědictví lidstva a regulace činností v Oblasti (která je však pro čtenáře bez hlubších znalostí režimu Oblasti jen špatně pochopitelná) je však její výklad povrchní

a fragmentární (stěžejním textům, kterými jsou Úmluva o biologické rozmanitosti, CITES, Dohoda o rybních hejnech a směrnice FAO, je dohromady věnováno pouhých pět a půl strany). Autorka ve výkladu navíc opomíjí řadu dalších relevantních textů a nástrojů, mezi nimiž je na prvním místě třeba uvést různé typy zvláště chráněných oblastí vytvářených v rámci řady mezinárodních fór (zcela bez souvislosti s předchozím výkladem zmiňuje autorka některé z nich v poznámce pod čarou č. 137). Závěrečná část, věnovaná budoucí právní úpravě ochrany biodiverzity za hranicemi národní jurisdikce, je zpracována srozumitelně a s autorčinými závěry v ní lze v zásadě souhlasit. Zároveň je však třeba konstatovat, že tyto závěry nemají až na výjimky oporu v předchozím výkladu. Autorka poměrně zasvěceně hovoří například právě o zřízení mořských chráněných oblastí či o posuzování vlivů na životní prostředí, oba tyto nástroje však existují již dnes a jsou na hlubokomořské dno do jisté míry aplikovatelné, v části třetí jsou však zcela opomenuty. Tento nesoulad mezi částí třetí a čtvrtou je o to překvapivější, že autorka ve čtvrté části neodkazuje na žádnou odbornou literaturu či jiný relevantní zdroj, o které by své úvahy opírala.

Co se týká konkrétních připomínek, upozorňuji na nesrozumitelnou část výkladu na str. 23, kde autorka tvrdí, že „[č]ást mořského dna se nachází pod jurisdikcí státu. Jde například o Island či Azory, které jsou oceánem obklopeny“ (každý pobřežní stát má kontinentální šelf, tedy u každého pobřežního státu se část dna nachází pod jeho národní jurisdikcí), dále na chybné tvrzení na str. 25 a 27, že aplikace Úmluvy o biologické rozmanitosti je omezena na oblasti spadající pod jurisdikci států (autorka toto své tvrzení sama vyvrací na str. 37), a konečně na dvě protikladná tvrzení na str. 27, kde autorka na jednu stranu píše, že „Úmluva o biologické rozmanitosti potvrzuje v preambuli, že ochrana biodiverzity je společným zájmem lidstva. Biodiverzita mořského dna je ipso facto zahrnuta do tohoto prohlášení...., neboť tato alinea preambule zahrnuje biodiverzitu celé planety“, aby v následujícím odstavci uvedla, že by bylo „velmi smělou interpretací Úmluv UNCLLOS a CBD, pokud bychom považovali biologické zdroje mořského dna za dědictví, nebo přinejmenším za zájem lidstva“.

Celkově autorka dle mého názoru nevyužila potenciálu, který téma nabízelo, a práci proto hodnotím pouze jako průměrnou.

Doporučení k obhajobě a návrh klasifikace: Přes výše uvedené připomínky konstatuji, že předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce na Právnické fakultě UK, a doporučuji ji k ústní obhajobě s navrženým klasifikačním stupněm **velmi dobře až dobře**.

Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1. Autorka na str. 46 zmiňuje Úmluvu OSPAR a uvádí, že „pole její působnosti je rozšířeno i na volné moře a navazující mořské dno“. Prosím ji, aby toto tvrzení rozvedla a spolupráci v rámci Úmluvy OSPAR vztahující se k mořskému dnu vysvětlila podrobněji.
2. Na str. 62 autorka uvádí, že možností pro budoucí právní režim genetických zdrojů mořského dna je *ad hoc* režim, který by vycházel jak z konceptu společného dědictví lidstva, tak z konceptu volného moře. Vzhledem k tomu, že tyto koncepty jsou v podstatě protikladné, prosím ji, aby podrobněji vysvětlila základní charakteristiky takového režimu.

V Ústí nad Labem dne 22. září 2017

.....
JUDr. Karolina Žáková, Ph.D.
vedoucí diplomové práce